

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 083/18

KLAGER: PM International AG / PM International AS
PUBLIKASJON: TV 2
PUBLISERINGSDATO: 1. og 2.11.2017
STOFFOMRÅDE: Næringsliv
SJANGER: Nyhet
SØKERSTIKKORD: Samtidige imøtegåelse
REGISTRERT: 27.03.2018
BEHANDLET I PFU: 31.10.2018
BEHANDLINGSTID: 214 dager
KLAGEGRUPPE: Bedrift (advokatklage)
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

TV 2 publiserte en artikkel på nett **onsdag 1. november 2017** med tittelen «Pyramide-topp krevde 2,4 mill i bot for hvert spørsmål fra TV 2»

Lenke:<https://www.tv2.no/nyheter/9463597/>

Videre:

Da «Helsekontrollen» ville spørre om vitaminpulver, reagerte selskapet med ekstrem kontrakt.

«Helsekontrollen» ser i torsdagens program nærmere på det store internasjonale pyramideselskapet PM International, som gjennom nettverk selger vitaminpulveret «Fitline» i Norge.

Selskapet ble startet av den tyske bilmekanikeren Rolf Sorg i 1993, og i dag selges vitaminpulveret hans i 35 land. Slikt blir det penger av, for i fjor omsatte PM International for svimlende 3,5 milliarder kroner.

TV 2-programmet har undersøkt produktene og sett på helsepåstandene rundt dem, og dét har skapt reaksjoner.

I sosiale medier går nettverket sterkt ut og lovpriser helseeffektene av pulveret, men når «Helsekontrollen» kontakter de norske aktørene i selskapet er ikke de villige til å snakke om produktene, men peker i stedet oppover i pyramiden.»

- Vi vil med glede svare på deres spørsmål og har vår egen PR-avdeling ved hovedkontoret i Luxemburg som håndterer alle henvendelser fra media, svarer daglig leder i PM International Norge, Inger Sverresson, i en epost.»

Av artikkelen framgår det at selskapet stilte slike krav for å stille opp i programmet at TV 2 ikke kunne akseptere dem. «- **Denne kontrakten er det villeste jeg har blitt tilsendt i løpet av mine 20 år som journalist, sier «Helsekontrollen»-programleder Marte Spurkland.»**

Det dreide seg om krav om at spørsmål skulle foreligge minst fem dager før intervjuet og at selskapet skulle bestemme om TV 2 skulle få lov til å publisere intervjuet. I tillegg var det snakk om store bøter om avtalen ble brutt. Begrepet «pyramide» brukes i flere sammenhenger i artikkelen, inkludert i tittelen.

Påfølgende dag, **torsdag 2. november**, kom en ny artikkel, med tittelen «**Helsekontrollen avslører pyramideselskap: Tjener millioner på sukkerpulver**».

Lenke: <https://www.tv2.no/a/9464651/>

Utover i teksten brukes begreper som «pyramidestruktur» og «pyramiden» om selskapet PM International.

Til slutt i denne artikkelen heter det:

«Helsekontrollen» har vært i kontakt med Anita Agnemyr, som ikke ønsker å kommentere saken. Det vil heller ikke den norske ledelsen i PM International, som har henvist alle spørsmål til PM Internationals hovedkontor i Luxemburg.»

[Les hele svaret til PM International her.](#)

Hele reportasjen vises i «Helsekontrollen» på TV 2 torsdag kl 20.

Samme kveld publiserte TV 2 så TV-programmet «**Helsekontrollen**».I programmet fremstilles PM International på samme måte. I innledningen sier programleder Marte Spurkland: «**Vi jakter på omstridt pyramidesalg**». I den vedlagte utskriftens venstre marg er det merket av i punktene 1 t.o.m. 3 hvor begreper som «**pyramiden**» og «**internasjonal pyramide**» er brukt. I programmets avslutning opplyses det om at tilsvaret fra klager er å finne på TV2.no. (Utskrift av programmet er vedlagt.)

Til slutt het det i en tekst på skjermen: «**PM-International presiserer at deres måte å drive nettverkshandel på er lovlig. Les hele svaret deres på TV2.no**»

KLAGEN:

Klager er PM International Norge AS på Gjøvik og PM International AG i Luxemburg, som klager via advokat. Klagen gjelder utelukkende Vær Varsom-plakatens punkt 4.14, retten til samtidig imøtegåelse.

Klager skriver «Som kan sees i alle tre publiseringer, er klagerne fremstilt som et pyramideselskap.»

Videre «Som kan sees, er ikke anklagene om pyramidevirksomhet blitt kommentert noe sted av representant for PM. Det skyldes at PM aldri noen gang ble gitt anledning til samtidig

imøtegåelse. PM er gitt mulighet til å kommentere andre forhold, men ikke de alvorlige beskyldningene om pyramidevirksomhet.

Pyramidevirksomhet er som kjent ikke tillatt i Norge. Det kan være straffbart, og kan rammes av Lotterilovens straffebestemmelse. Iallfall blir klagerne svært negativt fremstilt ved bruk av pyramide-utsagnene. Det gir leserne og tv-seerne assosiasjoner til næringsvirksomhet som er ulovlig eller iallfall meget klanderverdig. Beskyldningene må regnes som sterke, slik de er presentert og brukt i sammenhengen.»

Klager viser til ordlyden i punkt 4.14, og skriver: «I bestemmelsen er retten til imøtegåelse av faktiske opplysninger fastslått. PM burde vært gitt anledning til å opplyse rent faktisk at selskapet selger kosttilskuddsprodukter og ikke driver noen som helst virksomhet som kan sammenlignes med pyramidevirksomhet. Selskapet er organisert og driver i prinsippet som alle andre aksjeselskaper.

Det opplyses for øvrig om at det pågår en rettstvist mellom partene.

TILSVARSRUNDEN:

TV 2 avviser klagen og noterer seg at klageren bygger sin klage på VVP 4.14 alene. TV 2 skriver: «Det første spørsmålet er da om bruken av begrepet «pyramide» - som i seg selv er nøytralt - kan anses som en «sterk beskyldning». Deter det ikke. Å organisere et selskap - eller etselskaps salgskorps - i en pyramidestruktur er ikke i seg selv hverken ulovlig eller klanderverdig.»

TV 2 viser til Lotteritilsynets hjemmesider, der det heter:

«Pyramidestrukturen er felles for både pyramidespel og Multi Level Marketing-verksemd (MLM). Ei MLM-verksemd vil som oftastovere lovlig og pyramidestrukturen er fundamentet for arrangementet, men er i seg sjølvikkjehovudårsak til innteninga. Verksemdar som i realiteten er ein ulovlig pyramide, vil ofte omtale seg sjølv som eit MLM-selskap. Dette gjer at det er vanskelig å skilje ei lovleg MLM-verksemd frå ein ulovlig pyramide».

TV 2 bruker det alt vesentlige av sitt tilsvaret til å gjengi den skriftlige kontakten mellom redaksjonen og klagerne (både det norske og det internasjonale selskapet). Det framgår av materialet at både det norske og det internasjonale ville stille opp for en samtidig imøtegåelse, men at det var «internationalcommunication manager» i Luxembourg som skulle ta seg av dette. Av materialet framgår det at det endte opp med krav fra selskapet som

TV 2 ikke kunne akseptere og at artiklene og programmet ble publisert med henvisning til en skriftlig redegjørelse i form av et brev fra klagerens advokat (vedlagt). I dette brevet, som TV 2 mottok samme dag som programmet ble sendt, refereres det til en tysk dom som klargjør at det ikke finnes grunnlag for beskyldninger om pyramidevirksomhet. Brevet fra klageren førte også til en mindre endring av programmet kort før sending.

Den omfattende skriftlige kontakten mellom redaksjonen og klageren er vedlagt - i kronologisk form.

Klager påpeker at det er riktig oppfattet at klagen gjelder at klager ikke fikk tilsvaret (samtidig imøtegåelse; sekr.anm.) hva gjaldt de sterke beskyldningene om «pyramideselskap» o.l.

rettet mot klagerne. Klager anfører at det er beskyldninger om pyramidesalg og pyramidevirksomhet det ikke er gitt mulighet til å imøtegå.

«Tilsvaret er langt, men uten interesse eller betydning for det klagen gjelder. At det er gitt tilsvarsmulighet på andre problemstillinger, er riktig. Det brukes mange ord på å vise til dette. Men den verste anklagen om pyramideselskap» ble holdt skjult. Det må det reageres mot.»

TV 2 anfører at spørsmålet i saken er om klager har vært gitt adgang til å imøtegå de faktiske opplysningene som omtalen bygger på. «Det kan det ikke være tvil om at redaksjonen har gitt adgang til imøtegåelse av de relevante faktiske opplysninger.» TV 2 kan ikke se at en opplysning av faktisk art skal utløse en rett til samtidig imøtegåelse. »Språkbruken og begrepene som bygger på disse fakta er i tråd med de faktiske forholdene. Helsekontrollens oppgave er å gi forbrukere reell informasjon om hva de kjøper, hvordan det selges og om egenskapene til produktene. (...) Et selskap som er strukturert som et pyramidesalg kan naturligvis være fullt ut lovlig, noe også Lotteritilsynet ga uttrykk for. Dette er ikke i seg selv en sterk beskyldning, det er en faktisk beskrivelse.»